

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majitel' a vydavatel':

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szán .
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Život vysťahovalcov v Amerike.

Ako naši vysťahovalci v Amerike nažívajú, zreteľne vidieť z pôvodného listu, ktorý ku všeobecnej výstrahe uverejňujeme v nasledovnom:

*Chicago, Il. N. Amerika,
dňa 1. mája 1907.*

S radosťou čakám a čítam nášeho oblúbeného «Krešťana» aj tu v tejto druhej čiastke sveta, a síce preto, lebo v ňom najhodnovernejšie dočítam sa o tom, čo nového je v našom milom kraji, ktorého sa s telom, dušou pridržam a do ktorého abych sa šťastlive vrátil, za to sa každý deň ku Pánu Bohu modliť neprestávam. O tom, že my z nášeho kraja vysťahovaní sem do Ameriky, ako sa tu nachádzame, v «Krešťane» ešte som nič nečítal, a preto ku poučeniu mojich drahých krajanov za potrebné držím niekoľko riadkov napísať. O Amerike dá sa povedať, že nenie všetko zlato, čo sa bliští. Nenie to všetko

Nový perský šah.

pravda, čo mnohí o Amerike tárajú, alebo si namýšľajú. Ja som tu už tretí rok, ale na tunajšie pomery nemohol som navyknúť, lebo veru je to pravda: «Všade dobre, ale doma najlepšie». To nemôžem povedať, že by som v kraji (doma v Uhorsku) dajaký hlad bol trpel, ale keď z Ameriky ustavične prichádzali listy, že robotníkov ako platia, a keď niektorí ešte aj peniaze poslali svojej rodine, to ma tak omámilo, že i ja zobral som sa, aby som tu niečo zarobil a potom do môjho rodiska zpiatky sa navrátil. Včul hovorím, že bárs by som Ameriku nikdy nebol poznal. Je pravda, že komu sa neťaží v uhelných baňach a železných fabrikách hovädskú prácu konať, ten tu pekné peniaze môže zarobiť, na deň aj dva dolláre dostane, ale aj to je pravda, že ani tí starodávni otroci tak tvrdo nerobili, ako my tu robíme. Zním tu mnohých chlapov, ktorí z kraja zdraví a čerství prišli a teraz nohy a ruky sa im trasú, zrak majú zoslabený. A že koľko je takých, ktorí v uhelných baňach a železných fabrikách o život príjdu, to do verejnosti nesmie prísť, aby to vraj ľudí do Ameriky vysťahovať sa chcujúcich neodstrašilo. — *A preto tí robotníci, ktorým jejich zdravie, život a dušné spasenie je vzáctne, nech si to dobre rozmyslia, prv než by sa na cestu do Ameriky odhodlabi.*

Čo sa týka tých zárobkov, nenie už v Amerike tak, ako predtým bolo. Sem do Spojených Štátov sila ľudstva ide zo všetkých strán, tak že nemajú sa kde pratať. Burdy (byty) už nestačia, všetko je zo dňa na deň drahšie. Kde sa prv za burd mesačne platilo 3 dolláre, teraz sa platí 9 dollárov. Tá miera uhlia na kúrenie, za ktorú sa ešte vlni platilo 3 dolláre, koštuje už teraz 5 dollárov. A čo sa týče živobytia, to už tiež zdraželo. Bravčové mäso vlni bolo 8 centov libro a teraz je 14 centov. Aj hovädzie mäso veľmi zdraželo. Zaodev a obuv je tak drahá, že naši krajanovia o tom ani pochopu nemajú. Zo dňa na deň všetko je tu teda drahšie, len mzda robotníkov sa umenšuje, a síce preto, lebo na stá ľudí pred fabrikami stojí, medzi ktorými si fabrikanti ako medzi hnilými hruškami vyberajú. Ktorý robotník nenie obratný v práci, alebo je slabý ťažké práce dvíhať, takého hneď z fabriky vyženú. Takýto potom sa potuluje a z toho sa živori, čo mu dajú druhí ľudia. Ale aj väčšia čiastka zdravých chlapov nerobí ustavične. Jedni

preto nerobia stále, lebo sa boja, že v práci odpadnú; druhí preto nerobia, lebo sa im ťaží. A ten čas, ktorí robotníci bez práce ztrávia, slúži im ešte viac k telesnej a duševnej zkaze, ako ten, keď vo fabrikách pracujú. Prial bych nejednemu otcovi, ktorý si požičku na krky zavesil, len aby synačka do Ameriky vystrojil, aby videl, čo a jako si počína ten synček v Amerike, keď vo fabrike nerobí. Ustavične lumpuje, pije, karty hrá a cudzoloží. Angličania hovoria, že žiaden národ nenie tak pijanstvu oddaný, ako naši Slováci. Mnohí mladí ľudia ako poctiví mláďenci sem prišli a v krátkom čase sa na kazili a a teraz v ošklivej nemoci v špitáloch stonajú. Mužovia, ktorí doma manželky si zanechali, tu žijú v cudzoložstve s verejnými hriechnicami. Jejich manželky v kraji (doma) sa čudujú, prečo že im peniaze muž z Ameriky neposiela? Nuž preto, lebo si tam druhú ženu našiel, s tou zmárni, čo zarobil a tak veru ani z tých amerických zárobkov nestačí, aby aj na tu opravdovú manželku pamätal a jej na dietky niečo poslal. Do Ameriky húfom idu aj panenky, aby tu — ako sa hovorí — svoje šťastie našly. Ale aké je to šťastie? V krátkom čase príjdu o poctivosť, alebo sa vydajú a to mnoho razy aj za takého, ktorý v kraji (doma) ženu a dietky zanechal. A keď tu v Amerike svedomite zmýšľajúci napomínáme mužov na vernosť manžel-skú, s tým sa vyhovárajú, že však aj žena v kraji (doma) tiež cudzoloží! Akoby nevernosť manželská jednej stránky aj druhú stránku ku tomu oprávnila!

Nedávno som napomenul jedného mladíka na jeho výstupný a nemravný život, keď sa mi jedno ráno ponosoval, že cez noc sto dollárov prekartoval a o ktorom viem, že sa doma jeho otec zadlžil, len aby syna sem do Ameriky vystrojil. — «Prečo že si tých sto dollárov radšej otcovi neposlal?» pýtal som sa ho. — «A čo myslíte» odpovedal mi, «že som ja preto prišiel sem do Ameriky, aby som na otca zarábal? Nech sa trápi ako ja; však on tak otrocky nerobí ako ja. Ja tu tvrdo robím, zaslúžim, aby som aj užil». — «Užiť», toto je heslo robotníkov do Ameriky sa vysťahujúcich. Na staré dni málo ktorý z nich pamätá. Mnohí synovia a dcéry dlhé časy, niekedy aj dva tri roky svojim rodičom, manželkám a domácim nič nepíšu, aby

z domu ich v liste karhať a napomínať nemohli. Iní sú toho domnena, že keď sa tu v Amerike zhumplovali a keď už tvrdo viacej robíť nebudú môcť, vrátia sa vraj zpiatky do starého kraja, však tam, až ináč nie, aj žobrajúce sa vyživí. Nuž s takýmito nádejami koja sa naši robotníci, ktorí sem s tým úmyslom išli, že tu budú zarábať a niečo si zošporujú.

Čo je ale najsmutnejšie, je to, že tu v Amerike naši robotníci od náboženstva celkom odviknú. Čerstvo prichodiaci tu i tu berú do ruky sv. ruženec aj modliacu knižku, ktorú si ešte z domu priniesli. V prvý rok aj veľkonočnú spoveď odbavia. Po dosť krátkom čase ale toto všetko opustia; ku sv. spovedi viacej neidu; služby Božie nenavštevujú. Kde ľudia zo všetkých strán sú obklúčení so zkaženými ľuďmi, kde nikdy do kostola nechodia, nemajú ani príležitosti, aby od nemravnosti odtiahnutí a ku čnostnému životu prilákaní boli. — Medzi takýmito zkaženými okolnosťami ešte jeden prostriedok mohol by blažene účinkovať na našich slovenských robotníkov a to je tlač, to jest noviny, ale aj tieto sú také, ako aj všetky americké pomery. Na ukážku posielam jedny americké noviny, ktorých meno je «*Slovák v Amerike*», kto ich prečíta, presvedčí sa o tom, že sú nie hodné, aby ich statočný Slovák do ruky chytil. Starú našu vlasť chcjú nám silou-mocou zhnusiť, práve tak, ako to činí ten zlopovestný «*Slovenský Týždenník*» a tie falošné «*Katolícke Noviny*», o ktorých v našom milom «*Krešťane*» tak mnoho čítavam.

Celá Amerika je opravdová nová Sodoma, a jadro tejto Sodomy, kde je najväčšia prevrátenosť, je naše *Chicago*. Ešte bych mnoho mohol napísať o americkom živote, ale z toho, čo som tu opísal, moji drahí krajanovia vyrozumieť mohli, že Amerika nenie to, za čo ju mnohí doma považujú. Nielen to treba brať do ohľadu, že sú niektorí, ktorí si tu peniaze zošporovali, ale takých je najväčšia čiastka, ktorí tu zdravie ba aj život ztratili, alebo sa zlumpovali, zbežrili a na mizinu vyšli. Tu je svet veľmi zkažený, smeti ľudstva z celej Európy ešte ustavične sa sem hrnú. Môžte si pomysleť, že nenie ďaleko ten čas, kde táto všeliaká zberba ľudstva takú zburu tu urobí, akej na svete ešte nebolo. Túto zburu ja nechcem dočkať, ale už

v krátkom čase vrátim sa zpiatky do môjho milého rodiska, lebo každý deň zkusujem: «Všade dobre, ale doma je najlepšie».

Karol Vrbovsky.

Rozumejme sa.

V minulom článku som bol spomínal, že sa u *katolíckeho duchovenstva* vzájomne javí dobrá vôľa k porozumeniu sa ohľadom politiky. Takýto výjav dobrej vôle boly zaiste aj tie tri články «*Hasif*» v «*Ludových Novinách*» uverejnené pod menom «*Veritas*». Lež kto pozorne čítava tie noviny, musí mi za pravdu dať, že články tie odznely bez žiadaného výsledku. Darmo opakoval «*Veritas*», že: «keby len vetra nebolo», ten oheň rozniecujúci vietor podúva si vesele ďalej v podobe článkov «*Ludových Novín*», písaných v tom istom smere, čo i predtým. Ale zase i to je pravda, že sa to v tých článkoch trocha tak divne hasilo, na príklad: «keď je kňaz nenávidená osoba, nie sme povinní chodiť k nemu ná kázeň, na spoveď, dávať mu do zvončeka, na sv. omše, púšťať sa s ním do reči» atď. Nuž odhliadnuc od toho, že nenávisť zo stanoviska kresťanského, na akom stojí i článok «*Hasif*», nikdy sa nemôže ospravedlniť; odhliadnuc i od toho, že «*Veritas*», čo kňaz, veľmi dobre vie, že ľud nedáva do zvončeka kňazovi, lež kostolu, — slová tieto, čo nauka pre ľud, sú veľmi nebezpečné! Ovšem, že nie sme povinní pod chriechom chodiť na kázeň istého kňaza, alebo i do reči sa s ním púšťať, keď sa to nečiní z opovrzenia oproti stavu jeho a keď si pri tom omšu svätú nezanedbávame a i kázeň druhého kňaza aspoň kedy-tedy počúvame. Lež takúto nauku dávať ľudu, čo vôbec nechodí do kostola, sviatosťami a sväteninami pohrda, je trochu čuné — od hasiča. Lebo jestli že to obstojí a v jednaní Ružomberčanov a Lúčanov môže sa ospravedlniť, z toho môžu čudné veci nasledovať, na príklad keď to tak má byť s káznou, nuž tak to môže byť i s kresťanskou naukou a s vyučovaním náboženstva. A kam že to potom zavedie?

Lež dajme tomu, žeby to, čo «*Veritas*» hovorí, i obstať mohlo v oči nenávideného kňaza, či majú príčinu Ružomberčania a Lúčania ku tomu neslýchanému štrajku? Zaiste nie! Veď Ružomberčania vtedy po prvý raz videli admi-

nistrátora, Fischera, keď ho biskup k ním poslal. Docela neznámeho človeka ale ani milovať (zvláštne), ani nenáviď nemožno. A predsa, keď Fischer, človek ináč miernej povahy, po prvý raz odbavoval služby Božie, Ružomberčania už neišli do kostola. Nuž prečo že ho už vtedy mali nenáviď? Či snáď len preto, že poslúchal biskupa a šiel do Ružomberka?

Lúčania tiež nemajú prečo nenáviď svojho farára. Veď sami tí Lúčania chlapi a ženy, čo boli u neho v deputácii v Malatinej, povedali mu: Veď my nemáme proti vám nič; my vieme, že ste Malatincom len dobre robil; ale my chceme, aby u nás len pán Moyš zostal. A on im na to: Dobré, vykonajte si, aby vám pán Moyš ostal, ja vďačne odstúpim. Nuž prečo že ho majú nenáviď? Veď ani za toho pol roka, čo je na Lúčkach, ešte nič ľudu protivného nevykonali, krom toho jedného, že zažalovať tých, čo násilne vylámali dvere vežové a zvonili na pohrab bez cirkevných obradov sa odbavujúci. Nuž ale to by každý kňaz tak učinil, zaiste i sám «Veritas», i Moyš; veď predsa žiaden kňaz nemôže dovoliť zvoniť na zvonoch posvätených a svätým olejom pomazaných na pohrab takému, čo cirkevné obrady opovrhne. A tento oprávnený skutok je jediný, čo by Lúčania svojmu farárovi vytýkať mohli, lebo ostatné všetko, čo sa o ňom v novinách píše, je zlomyselná lož, alebo hrozné špási, ktoré si niekto stvára s redaktormi národnostných novín. Či asnáď preto ho majú nenáviď, že pýtal faru zákonite konkursom vyhlásenú? A či preto, že hlasoval na ľudového kandidáta pri voľbách politických? Nuž veď vari ten človek ľudovej strany je už len nie diabol z pekla? (Kňazom to hovorím, lebo Hodžovci zaiste povedia, že ešte horší.)

Že je toto nie príčinou nenávisti, vidno i z toho, že Lúčania sa nehnevajú na žida krčmára preto, že hlasoval na Kossuthistov, ani neštrajujú proti jeho krčme; lebo bárs v deň volby počali ho i haluzami naháňať, teraz mu to už odpustili; ba, jako počúvam, už mu aj obecnú krčmu zase do arendy dali a to zavčasu, snáď aby ju potom dajako kresťan nevylicitoval. Ba že vraj farárovi ešte na Malatinú odkázali, aby si nemyslel, že si oni tiež tak tak dajú žida vyhnať z krčmy, ako to na Malatinej urobil. Keď je teda politické hlasovanie nie príčinou nená-

visti v oči jednému, nemalo by byť ani v oči druhému.

Ani nech nikto nepovie, že hľa teraz jako ostro písava v «Kresťane»; lebo keď dakomu za pol roka ustavične brízgajú a ubližujú, keď dakomu za pol roka ozaj kamene tlčú na chrbte, nie je div, že sa bráni ako môže.

Lúčania teda tiež nemajú príčiny nenáviď osobu svojho farára. Bárs by teda i obstála tá nauka «Veritas»-a ohľadom nenávidenej osoby kňaza, jednanie Ružomberčanov a Lúčanov sa ani vtedy nedá «ľudsky pochopiť a rozumieť».

Príčinou hrozného jednania tohoto je zaiste nie nenávisť proti osobám patričných kňazov, lež jedine len pekelná zlosť niektorých bezbožníkov, čo úbohý ľud do toho vohnali, domnievajú sa, že takýmto spôsobom podarí sa im účinných privržencov na mieste udržať. Že je tomu tak, to vidno z toho, že Lúčania majú zrovna vykázané termíny, do kedy majú vydržať v tom hroznom štrajku, to raz 8 týždňov, potom nových 10 a zase 5 atď.; to z toho vidno, že ľudia cudzí, na Lúčkach zamestnaní, majú od majiteľa-národníara zakázané chodiť do kostola. Tejto pekelnéj zlosti sadnul úbohý ľud na lep a potom — jako to už obyčajne býva — pomaly nabral sa ňou i sám. Lebo to je docela nie pravda, že ľud na Lúčkach z horkosti srdca obchádza kostol, jako sa to v novinách ustavične opakuje, veď mnohí, mnohí by vďačne išli do kostola, keď by sa druhých nebáli, keď by sa im druhí nevyhrážali. Ten boľastný zármutok, tá baránková tichosť, tá pobožnosť tolko ráz spomínaná je humbug, je táranina, lebo na Lúčkach panuje hrozná zlosť a hrozný terorizmus. Lebo či je to ozaj znakom nábožnosti, keď niekto ubije druhého preto, že bol v kostole, keď sa všeličím vyhrážajú tým, čo do kostola chodia? Keď vykrikujú za nimi, nadávajú im, ba jako sa tiež stalo, keď ľudí do kostola idúcich sňahom, blatom a lajnami obhádzu? Keď na Veľký Piatok hrob Kristov je prázdny, krčma ale plná, — k pohoršeniu každej poriadnej duši? To je tá vychýrená nábožnosť, keď i na cudzích ľuďoch vykrikujú, jak idu v nedeľu u nich do kostola? Jako sa to stalo i mojim farníkom, cestujúcim na jarmok, keď na Lúčkach išli do kostola? Od jedného z nich síce dobrú odpoveď dostali Lúčania: Ja som už bol i v luteránskom, i v kal-

vínskom, i v židovskom, i v anglikánskom, i v švédskom kostole a ešte nikde na mňa nevykrikovali, iba katolíci na Lúčkach. Veru je to ozaj posmech! — To je znak pravého ducha nábožného, keď tých ľudí, čo do kostola chodia, nazývajú v novinách (katolíckych?) prašivými ovcami a zradcami!? Cirkev katolícka takých ľudí, čo i v takýchto hrozných, nebezpečných pomeroch verne vykonávajú svoje náboženské povinnosti, oslavuje čo vyznavačov sv. viery, — no oni sú niektorým Lúčanom a «Ludovým (Katolíckym) Novinám» prašivými ovcami a zradcami. Sláva prináleží tým neohrozeným vyznavačom viery a nie potupa!

Smutné zaiste to pomery! Lež všetko toto nemôže sa natolko zazlievať Lúčanom, jako tým nesvedomitým ľuďom, čo ich do toho nahuckali. Lúčania sú skôr poľutovania hodní, než posúdenia. Bo veď príde ešte čas; keď príbudzní tých na posmech sveta pohrobených nebožtíkov budú horké slzy vylievať na jejich hrobch pre potupu im učinenu. Príde čas, príde, keď sa ešte hanbiť budú pre dnešné priestupky svoje, vtedy ale ich terajší «dobrí priatelia» budú si ruky umývať, ako kedysi Pilát. Preto sú skôr poľutovania hodní týto zavedení ľudia! Lebo nie je div, že ten ľud tak ďaleko zašiel. Počas volieb duch je i tak rozochvený, rozdráždený a keď je k tomu ešte ustavične huckaný v novinách (katolíckych?) chválený a posmelovaný, ľahko sa dopustí prečinov. A nebolo človečka, čo by im bol povedal, čo by im bol vysvetlil: ľudia zle robíte. A preto ľud tak ďaleko zašiel, že Boh vie kedy a jako sa to napraviť. Niektorí síce že by sa už vraj i navrátili zo zlej cesty, keby zase nie tá ľudská hanba! Ačpráve zle napraviť neslúži nikdy k hanbe, len vždy k pochvale!

Tento oheň hasiť skoro už nemožno. Niet k tomu spôsobu. Lebo kto že ho má hasiť? My kňazi ľadovej strany sme novinami natolko potupení, že nám ten ľud neuverí; jak by tí hasiť chceli, čo ich do toho vohnalí, tým by zase do očí napľuli; a budú-li to chcieť činiť kňazi národnostnej strany, tým môžu povedať: a prečo ste nás hneď z prvu netišili, prečo ste nám to hneď nepovedali, lež až teraz, keď sme už tolko hriechov popáchali, folkých prečinov sa dopustili? Teraz už hasiť, keď už celý dom blčí plameňom, dľa môjho zdania nebude mať veľkého

výsledku. Tým bez kňaza pochovaným nebožtíkom už nikto neodníme učinenu potupu, nikdy sa im neprinavrátí česť zosnulým veriacim prináležajúca, tie zanedbávaním omše sv. popáchané hriechy sa už nikdy na neučinené prerobíť nedajú žiadnym hasením. Teraz už len ratovať, čo sa ešte dá! Porozumejme sa vzájomne my kňazi a spojenými silami ratujme, čo ešte možno. O tom ale budúce.

Jozef Tomkulják, farár pucovský.

Čo je socialdemokracia?

Socialdemokracia a robotníci.

(Dokončenie.)

Ako socialdemokratickí vodcovia o robotníctve zmýšľajú, to vysvitá aj z nasledujúceho:

Vollmár na berlínskom shromaždení toto sa pýtal vodcov: «Keby ste vy len tých prijali medzi seba, ktorí pri hlásení sa za údov istotne vedia, čo je socialdemokracia, kolkých by ste museli odhodiť?» — «Celý krdel», bola odpoveď. — «Ba snád väčšinu», dodal Vollmár. — Preto hovorí Bebel, hlavný vodca socialdemokratov: «Ja nežiadam, aby každý elvtárš rozumel náš program, dosť je, keď ho prijme». (A platí na všeliaké doromnice.) Vodcovia aj to ľžu robotníkom, že v socialistickom štáte bude rovnosť v právach a v povinnosťach. Jedon tak bude robiť, ako aj druhý a všetci jednako budú požívať zemské statky štátu. Jednakí páni budú, aj prácu jednako si podelia a pôjde to bez zvady, bez rozkazu a bez nátlaku. Všetci elvtárši budú jednako dobrí a dokonalí, bez hriechu a bez náruživosti, preto nebudú mať ani súdy, ani vojsko, ani žandárov, ani žaláre, slovom nič z toho, s čím udržuje sa pokoj vo včulajších štátoch. A to bude najkrajšie, že každý elvtárš rozumieť bude všetky remeslá, práce a umelectvá a bude ich aj po rade prevádzať. — No, kto tieto a podobné hlúposti uverí, to je ozaj ušiak, s takýmto sa ja dohadovať neidem. To istotne viem, že človek, ktorý má len trochu rozumu, neuverí ani slova z celého programu socialdemokratov a len sa zasmieje, keď počuje hubovať krivonosích apoštolov socialdemokracie. Že tá rovnosť, o ktorej tárajú nebude taká, ako je to v programme opísané, vysvitá z nasledujúcej reči socialistických vodcov: «Budú v štáte našom správcovia, riaditelia a vodcovia a budú aj takí, ktorých viesť budú. Bude vládne právo nad elvtáršmi a bude povinnosť poslušnosti». Čo to znamená, že vodcovia budú rozkazovať a robotníci poslúchať. To, čo hovoria, že vláda nad štátom pôjde

z ruky do ruky, to je hrubé cigáňstvo. Veru ten nepôjde tvrdo robiť, ktorý dnes rozkazuje a je neobmedzeným pánom. Kto bude teda pracovať? Bebel hovorí, že každý elvtárš sám si vyvolí robotu a ak by sa nikto nehlásil na tvrdé a nepríjemné práce, tak prinútiť ku tomu každého jedného, keď príde rad naň. Robotníci musia sa podrobiť rozkazom riaditeľstva. «Kto by ale neposlúchal», hovorí Dietzgen, «ten nech umre hladom». Veď oproti takýmto už aj teraz potrebujú násilie. Je to teda krásna sloboda a krásna rovnoprávnosť! Veď nech by nastal socialistický štát, robotníkom sto ráz bude horšie, ako im je teraz. Včul robotníci tomu pracujú komu chcú, potom ale budú musieť robiť štátu za darmo a vybavovať všetky tie roboty, ktoré im riaditeľstvo vyznačí. Socialdemokracia nezná milosrdenstvo, jej bude jedno, či vydrží robotník tyranstvo a či zhyne od hladu a od unovania. Už aj teraz vidíme, čo robia s tými robotníkmi, ktorí zvedaví sú na machynácie vodcov a ktorí nechcú plniť všetky rozkazy. Prenasledujú a pozbavia ich chleba. Čo budú ale až potom robiť s nimi, keď dostanú všetku vládu do ruky? Bude to najväčšie šťastie pre robotníkov, že sa to nikdy nestane. Robotníci by sa už teraz mali lapíť lepšieho rozumu. V prvom rade by sa mali vyslobodiť z pod kommandy židovských vodcov a hľadať sebe vodcov medzi kresťanmi. Zriadiť sa majú v duchu kresťanskom a bojovať so statočnou zbraňou za svoje práva a za svoj dobrobyt. Kresťanský socializmus je pre poriadnych robotníkov, nie ale tyranská socialdemokracia.

Vysvetlili sme dľa možnosti ct. čitateľom našim, čo je socialdemokracia a aké nešťastie ona v sebe skrýva. Prosíme priateľov a krajanov našich, nech si prečítajú naše úvahy opätovne a nech ich šíria na všetky strany, najmä medzi takými, ktorí nečítajú noviny. Vykonajú s tým veľmi úspešnú prácu, lebo ľud náš slovenský pozná socialdemokratov a bude sa ich varovať. My musíme ľud náš brániť a chrániť ho jako pre Boha, tak aj pre vlasť našu. Vidíme, koľko nepriatelia vrhli sa na Slovákov, ako ich búria, klamú a využívajú. Musíme ich zavrútiť a ukázať ľudu nášmu, že tí falošní proroci, ktorí sa mu natískajú a podlizujú, sú len zvodníci, ktorí nedbajú o ľud, lež použijú ho k tomu, aby mohli nasýtiť svoju vysokomyseľnosť. Veď kto sa spolieha so socialdemokraciou, od toho nemajú čo očakávať Slováci. To nemôže byť priateľ Slovákov, kto vypovedá boj Bohu, cirkvi, kňazom, spoločnosti, slovom všetkému, čo nenie spojené so socialdemokraciou. Beda Slovákom, ak sa odtrhnú od Boha a ak nebudú vždy vernými synami jak cirkve tak aj vlasti! Socialdemokrati

a ich spojenci národnári toto chcú, preto rozduchujú nenávisť proti všetkým vrchnostiam, kroz čo zapríčinia ukrutné nešťastie ľudu. Dokázaná vec je, že ani socialdemokrati a ani národnári nič dobrého nevykonali doposiaľ pre Slovákov. Čo sú teda hodní takí dotieraví vodcovia, ktorí len na kožu ľudu a na to špekulujú, aby svoje vačky naplnili? Slováci nech zostanú pri ľudovej strane kresťanskej. Táto ich nikdy neoklame a nevyužítkuje. A preto kto miluje Boha, vieru a vlasť svoju, nech drží s nami a nech uteká pred socialdemokrati a pred všetkým falošnými prorokmi, lebo za tými nešťastie sa valí.

Záhorský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Andrej Hlinka.

Čitatelia «Kresťana» najlepšie vedia, že sme sa doposiaľ veľmi zriedka zaoberali so záležitosťami Andreja Hlinku. Že to prítomne robíme, k tomu nás sám prinútil tým článkom, aký v 19. čísle «Ľudových Novín» uverejňuje pod názvom: «Výročité rozpomienky». — V tomto článku napáda Andrej Hlinka «kresťanskú» ľudovú stranu a vodcov jej, menovite Molnára, Rakovszkyho a Zichovcov. Musíme sa teda brániť. Toto nám je tým ľahšie, bo všetky návaly, ktorými Andrej Hlinka «kresťanskú» ľudovú stranu a jej vodcov napáda, sú len samé **cigáňstva**, ako to v nasledovnom dokážeme:

Cigáňstvo je, že «kresťanská» ľudová strana do poslednej litierky pevne a verne nedrží sa tých zásad, ktoré ohlasovala v knižke roku 1896. pod menom «Ide Tatár» vydanéj.

Cigáňstvo je každé slovo, ktoré v jeho článku nasledovne napísal: «*Nikdy nikoho, len «kresťanská» ľudová strana dá súdiť katolíckych Slovákov, menovite kňazov svojim Chudovským, Sonderlichom a Horánskym.*

Súdiv máme bez konca a kraja. Rakovszky, Molnár, Zichy, biskupi, kňazi, ruku na srdce a povedzte, či boli kedy katolíci a kňazi tak kruto prenasledovaní, ako dnes? Či bol kedy za času Bánffyho kňaz suspendovaný a arešтовaný ako je dnes? Dňa 10. mája bude rok, čo pozbavili ma kňazskej hodnosti, čo nemôžem slúžiť, kázať, sponedať a vyučovať! Prečo? Lebo tak chcela «kresťanská» ľudová strana. Jedine preto ma suspendovali, že nechcel som kortešovať za kandidáta vládneho». — Tieto cigáňstva sú ako hlúpe, tak aj zlomyseľné. Andrej Hlinka je podľa cirkevného práva zákonitou vrchnostou suspendovaný pre simoniu. Či mu Molnár, Rakovszky alebo Zichy kázali, aby sa simonie dopustil? Andreja Hlinku odsúdila

kráľovská sedria na 2 roky väzenia pre búrenie Iudu. Kto mu kázal, aby búril Iud? Najnovšie je odsúdený pre verejné osočovanie na jeden mesiac obecného väzenia. Kto mu kázal osočovať? Vari «kresťanská» Iudová strana? A keď Hlinka píše, že «len kresťanská Iudová strana dá súdiť Slovákov», to je tiež hlúpe a zlomyselné cigáňstvo. Kto kázal zjašeným Zahorčankam aby svojho farára nabili? Kto kázal tým druhým odsúdeným, aby Iud proti vrchnostiam búrili? Snáď «kresťanská» Iudová strana? To nikto neuverí, bo je to hlúpe cigáňstvo.

Cigáňstva, ktoré Andrej Hlinka v jeho článku popísal, sú ale aj zlomyselné, bo majú za cieľ búriť Iud proti vrchnostiam cirkevným a svetským. Takto vo spust sveta cigánif najmenej by si mal dovoliť suspendovaný farár ružomerský Andrej Hlinka.

Vyšívaná košieľka.

V 19. čísle «Iudových Novín» rozlúčil sa Ferdiš Juriga s boľastným rodom. Toto boľastné lúčenie opisujú tieto noviny nasledovne: «*Juriga, oblečený v národnom slovenskom kroji, v peknej vyšívanej košeli s lajblíkom odobieral sa mužne od nás a zronený nebol ani najmenej*». — Aj-vaj! Bol teda driečny ten Ferdiško v tej peknej vyšívanej košeli. Vari v nej aj svätú omšu slúžil a boľastnú kázeň držal?

Jubilárne korunačne slávnosti.

Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle pri poslednom výsluchu predostrel jeho veličenstvu kráľovi program tých slávností, ktoré začiatkom budúceho mesiaca odbavovať sa budú z príležitosti štyridsaťročnej pamiatky korunácie. Zriedkavé jubilaum toto slávi sa nasledovne:

1. Dňa 8. júna, vo výročitý deň korunácie vo všetkých kostoloch po krajine bude slávnostné Te Deum.
2. Slávnostný holdujúci pochod do hradu budínskeho pred kráľa, asi taký, aký bol z príležitosti 25-ročnej pamiatky korunácie.
3. Razíť budú korunačné pamätníky v každej hodnote korunovej. Tieto jubilarne peniaze uvedené budú do obchodu a od riadnych peňazí budú sa rozoznávať len razením a dátumom.
4. Na trovy štátu postavia robotnícku nemocnicu s 250 posteľami.
5. V chotáre Starého Budína, kde bol vodca Árpád pochovaný, jeho veličenstvo znovu postaví fehéregyházenský kostol.
6. Iudová akademia, ktorá nosí meno nebohej kráľovnej Alžbety, dostane novú palotu.
7. Pre horvatské obchodné a priemyselné museum krajina složí väčšiu základinu.
8. Ku pamiatke patrí aj to, že honvédske minister Jekelfalussy zaviedol akciu, aby zo sbierok založená bola pomocná základina pre rodiny honvédskech poddôstojníkov.

Jeho veličenstvo kráľ príde do Budapešti začiatkom mesiaca júna a zúčastní sa na týchto jubilárnych slávnostiach.

Z CUDZOZEMSKA.

Rakúsko.

Voľby do ríšskeho snemu na základe všeobecného volebného práva začaly sa v Rakúsku dňa 14. mája. Voličov je do 5 millionov a vyvolí sa má 516 vyslanecov. Najhoršie výhľady majú liberáli, židia a socialdemokrati.

Rusko.

Terroristi nasnovali proti cárovi rozsiahle sprisahanie. Cez ruské sviatky mali zavraždiť cára. Sprisahanie bolo dňa 3. mája odhalené, čiastku sprisahancov lapili a druhých hľadajú.

KRAJINSKÝ SNEM.

7. mája.

Krajinská snemovňa držala v tento deň krátke a formálne zasadnutie, na ktorom predsedal Štefan Rakovszky, podpredseda snemu.

V tomto zasadnutí predložili ako referenti patričných výborov zodpovedné zprávy *Aladár Markhot, Štefan Bernát, Georg Szmrecsányi, Ondrej Csizmazia a Alexander Nagy*. Po uhodnovernení zápisnice zakľúčené bolo zasadnutie.

Snemovňa veľmožov.

8. mája.

Dnešného dňa pojednávalo sa v snemovni veľmožov o zákonnej predlohe v snemovni vyslanecov už prijatej, dotýčeno sriadenia platov neštátnych učiteľov.

Zasadnutiu predsedal gróf Aurel Dessewffy.

Ku predlohe rečnili: *Zsolt Beöthy*, grécko srbský biskup *Lucian Bogdanovics* a *Vazul Hosszú*, grécko-kat. biskup lugošský. Potom zakončilo sa zasadnutie.

10. mája.

Gróf Aurel Dessewffy zahájil zasadnutie snemovne veľmožov, počom ku predlohe sriadenia platov neštátnych učiteľov rečnil *Viktor Mihály*, grécko-katol. arcibiskup balázsfalvský, ktorý predlohu neprijal. Kardinál-arcibiskup jágerský *Jozef Samassa* v dlhej reči vyslovil sa za predlohu. Gróf *Albert Apponyi* odpovedal na dôvody predošlých rečníkov, ktorí sa vyslovili proti predlohe.

Snemovňa veľmožov prijala potom predlohu vo všeobecnosti.

Pri pojednávaní predlohy v čiastkach superintendent *Gabriel Antal* vyslovil sa proti §. 35., ktorým sa nariaďuje, aby mníšky a reholníci, keď v školách účinkujú účastní boli štátnej podpory.

Gróf *Gustáv Majláth*, biskup sedmohradský s úplným dôrazom protestoval proti nespravodlivej žiadosti superintendenta.

Zákonná predloha sriadenia platov neštátnych učiteľov prijatá bola na to bez všetkej zmeny v snemovni veľmožov.

B E S E D N I C A .

Kmotor Kristov.

Bol chladný a zimný večer. Vietor hnal celé chumáče sňahu, pričom hvízdal boľastné piesne. Ozajstná zima bola, keď vlci vjú a človek požehnáva teplú pec. Noc bola tmavá, ani sňah nesvietil, čierny bol aj ten. A v tomto ukrutnom čase, vedľa kríža, u belčanského emitera kľačal jedon cudzinec. Jeho tvár bola bledá a smutná a bol odený v biele rúcho. Ticho hľadel na dedinu, kde blišťalo sa dakoľko svetielok.

Hoc noc tmavá bola, tvár neznámeho a v bielom rúchu odeného mužského ligotala sa aj v tme. Bol to taký lampáš, ktorý ani víchor nevedel zhasnúť. Smutná bola tá jeho tvár, ale pokojná. Takúto iný človek máva len v sne, z ktorého sa viac neprebudí. Neznámy zakrútil sa do svojho tenkého kepeňa a stúpал ku emiteru. Mal svetlé oči a belavú bradu. Jeho bosé nohy nenechaly šľapaje v sňahu. Vietor ako čo by bol slabšie fúkal do svojej trúby, keď sa neznámy muž ku emiteru pohnul.

Brána emitera býva zavretá. Neide sem v zime iný, len kto musí, istotne ani ten nie rád. Ale brána teraz sama od seba sa otvorila pred cudzincom, ako čo by mu neviditeľní sluhovia slúžili. Cudzinec vkročil dnu a tichúčko kráčal medzi sňahom pokrytými hrobami. Vietor znovu nastal a tu v ríši mrtvých o mnoho boľastnejšie hvíždal, ako vonku. Ako čo by boly ožily kríže na hroboch, z boka na bok sa hýbaly. Najmä staré žalostne vrždaly a podobne robily aj staré smutné vrby. Brána emitera pleskla, na čo zatriasly sa všetky kríže. Ako zo zeme vystrknuté ruky kývaly cudzincovi, ten však neobzrel sa nane. Keď prešiel vedľa malej kaplnky, vietor pokýval so zvončekom na jej vežičke. Ostrý hlas zvončeka doletel na krýdlach vetra až do dediny a kto ho začul prežehnal sa.

— Ktože fahá umrlák v zimnej noci na emiteri? — mysleli si dedinčania.

Cudzí muž prešiel cez emiter az kde sa končily hroby. Inokedy býva tam jarok, teraz ale vietor zavial ho sňahom. Cudzí muž konečne tuná zastal a hlasite zavolał:

— Ján Košatec tu si?

— Tu som, — odpovedal jedon temný hlas.

— Vstaň hore a poď so mnou.

— Pane Bože môj! — ozýval sa temný hlas a z jarku vyzdvihol sa jeden mrtvý.

Mal na sebe obyčajné sedliacke šaty, len práve remeň mu nedali do hrobu. Jeho dlhé vlasy šklbal vie-

tor. Z hrdla visel mu štránok, jeho uzol mal obrútený okolo hrdla.

Cudzí muž prekročil jarok a stúpал vedľa emitera dolu briežkom do dediny. Košatec všade za ním. Šli tíško a nemo. Prišli na hradskú, ktorá viedla medzi strmými skalami. Veľké stromy hrozne stonaly vo víchore. Medzi nimi stála jedna planá hruška, jej suché konáre rovno na hradskú siahaly, ako dáke hroziace sa tmavé ramená. Košatec zastal pod konárom a trasúc sa na celom tele, zakryl si tvár s rukami.

Cudzí muž obrátil sa k nemu a pýtal sa ho:

— Teda poznal si miesto, na ktorom si pred niekoľkými dňami visel?

— Áno pane, — odpovedal Košatec. — Tu som sa bol obesil. Matej Kurotva odrezal štránok, na ktorom som visel.

A vskutku, na konári visely ešte strapce povraza.

— Hľa, ešte vidno na sňahu to miesto, kde som ležal, — hovoril ďalej Košatec. — Tu bola hlava a tu nohy. Na vrcholec stromu shromažďovaly sa vrany a hľadely na mňa z výšky.

— Poď, ty úbohý človeče, — volal ho po chvíli cudzí mužský.

Košatec si z hĺboka vzdychnul a potom sa pobral za cudzím mužom. Čím viac vzdávalo sa od osudného stromu, Košatec tým menej vzdychal. Dohonil cudzinca a kráčal vedľa neho. Potom ale pozrel naň, tichým hlasom sa ho pýtal:

— Kto si ty, pane? Neznám ťa celkom iste, ale zdá sa mi, že ako keby ťa bol veľmi dávno, v mojom detinstve videl.

Cudzinec smutne sa zasmial a zvučným hlasom odpovedal:

— Ty ma neznáš, ale ja teba áno. Mnoho razy som ťa videl chodiť po cestách s tvojimi košíkmi a metlami, keď si brúsil z dediny na dedinu, lež neodpredal si ani jedno, ani druhé, veď si ty nie preto chodil po svete, aby si tržil, lež aby si kradnul, zbíjal, korheľoval, zvady a bitky stváral. Ľudia báli sa ťa a ukazovali na teba: hľa, to je ten bezbožný a nemravný Košatec.

— Pravdu máš pane, — odpovedal Košatec. — Ja som bol ten oplan a naničhodník, ktorého báli sa ľudia. Áno, nikdy som nešiel do kostola, lež tým viac do krčmy.

— Viem, všetko viem o tebe, — odpovedal cudzinec.

— Raz vykradol som schránku svätého Antona Paduanského.

— Aj to som videl.

— Videl si to pane? — zarazil sa Košatec. — Myslel som, že ma nikto nevidel. Keď si vedel o tom, prečo si dovolil, aby vyhodili zo služby Mateja Hručaja, kostolníka? Jeho upodozrievali.

(Dokončenie nasleduje.)

Kresťania kupujte len u kresťanov!

CHÝRNIK.

Narodil sa dedič španielskeho tronu. Dňa 10-ho mája vyplnila sa túžba Španielov. Kráľovná Viktoria porodila v piatok pred poľudním zdravého dediča tronu. Lekári síce radostnú udalosť túto už na polovicu mesiaca apríla predpovedali, nasledovala ona ale dobre neskorej, ktorú chybu im Španieli vďačne odpustia, bo im požehnal Boh žiadostne očakávaného dediča tronu. V Madride shromaždení biskupi z celého Španielska nariadili, aby po celej krajine odbavovali sa služby Božie na znak povďačnosti a poďakovania sa Všemohúcemu. Obecenstvu hlavného mesta Madridu dala vláda radostnú novinu na vedomie sto a jedným výstrelom z kanonov. Kráľovský alabardisti upovedomili o narodení dediča tronu ministru predsedu Maura a ten s celou vládou a so zástupcami diplomatického sboru dostavil sa v kráľovskom paláci. O jednej hodine vstúpil kráľ Alfons XIII. do siení, kde sa nachádzali shromaždení hodnostári, infantka kňažna Eulalia na striebornej tálke niesla narodeného dediča tronu a ukázali ho všetkým prítomným. Minister pravosudia složil o narodení úradnú zápisnicu a s tým zakončila sa slávnosť. Ľud hlavného mesta vo veľkom počte stál cez celý deň pred kráľovským palácom a hlasnými výkrikami dal výraz svojej radosti. Svätý otec Pius X. telegrafične vyslovil svoje potešenie nad šťastlivým pôrodom a udelil požehnanie novonarodenému a rodičom kráľovským. Narodený dedič tronu dostane pri sv. krste meno Alfons; krstným otcom mu bude pápež Pius X.

Grof Karol Csáky biskup vacovský na radu lekárov cez krátky čas meškal v Abbazii, z kadiaľ zase na radu lekárov prešol tieto dni do Karlovýchvarov (Karlsbad). Po ceste stavil sa v Kralovomhradci (Graz), kde navštívil významnejšie ústavy učebné.

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ — ako z Viedne oznamujú — jazdeckého generála a kapitána uhorskej telesnej stráže knieža Alojza Esterházyho de Galántha na uznanie dlhoročných a výtečných služieb vyznačil veľkým krížom rádu Leopolda.

Zlatá svatba kráľa Oskára. Dvoma dňami pred 40-tým výročitým dňom korunácie nášho kráľa, 6. júna aj vo Švédsku bude veľká slávnosť: Oskar a jeho manželka Žofia v tento deň budú mať svoju zlatú svatbu. Švédsky národ chce tento deň veľkolepe osláviť, prave tak, ako pred desiatimi rokami, keď z príležitosti 25-ročného jubilea korunácie kráľa sriadili verejnú sbierku a z týchto peňazí postavili veľké sanatorium pre chorých na pľúca. Teraz opäť sbierajú peniaze na zväčšenie sanatoria a pravdepodobne opäť sossbierajú

veľkú summu. Na zlatú svatbu čakajú do Stockholmu aj panovnícke osobnosti, medzi inými connaughtské knieža a jeho manželku kňažnu Patriciu.

Sviatok Orleanskej panny. Z Orleansu sdeľujú: Slávnosti na počtu orleanskej panny Jeanne d'Arc započaly sa vo stredu. Obrovské zástupy ľudu a veľké vojenské čaty stály na námestí pred mestským domom, kde obecní predstavení za hlaholu zvonov a zvukov národnej hymny rozvili zástavu hrdinky.

Japonské knieža v Londýne. Z Londýna oznamujú, že anglický kráľ na počtu japonského kniežata Fushimiho v paláci Buckingham sriadil veľkú hostinu. Kráľ Edvard pri hostine pripil na zdravie japonskému cisárovi Mučuhito-vi, zároveň poďakoval sa aj za to vďačne prijatie, ktorého bol účastný connaughtské knieža v Japonsku a hovoril, žeby rád bol, keby sa aj knieža Fushimi dobre cítil v Anglicku. Knieža Fushimi odpovedal francúzsky a pripil na zdravie kráľovi Edvardovi a kráľovnej Alexandri.

Chýry Košické. Spolok sv. Imricha juridickej akademie 9. mája odbavoval posviacku svojej spolkovej zástavy. Posviacku držal sám pán biskup dr. August Fischer Colbrie za prítomnosti všetkých učbárov. Štefan Rakovszky podpredseda krajinského snemu o kresťanskej ľudovej strany držal po posviacke na mestskom dome reč, ktorá vzbudila všestrannú pozornosť. Na týchto slávnostiach bola prítomná celá intelligencia mestská a stoličná. Boly to aj ozaj veľmi pekne slávnosti. Zástava Spolku Sv. Imricha koštovala 2400 kor a sú na nej obrazy: z jednej strany Patronka Uhorska a z druhej sv. Imrich. — Osv. pán biskup dr. August Fischer Colbrie 10. mája vybral sa na birmovku a do 18. mája udeľuje sviatosť birmovania v obciach: Buzita, Felsőgagy, Debek, Felsővadász, Szikszó, Tardúcs, Forró a Novaj.

Odsúdený vysťahovalecký agent. Z Gálszécsu (st. zemplínska) sdeľujú, že tamojší hlavný slúžny Alexander Nemes potrestal nádenníka Štefana Ivána pre vábenie k vysťahovaniu na 400 korún peňažnej pokuty a na jednomesačné zavretie.

Chýry zo Šariša. Prešov. V kláštore anglických mnišiek odbavovali 7. mája 25-ročné jubileum vystavenia tohoto ústavu s veľkými slávnosťami. Dr. August Fischer Colbrie slúžil z tejto príležitosti hrubú sv. omšu, na ktorej prítomné byly všetky stoličné a mestské vrchnosti. Osvietený pán biskup navštívil v tento deň aj župana šarišského, školského dozorca dr. J. Tergina a v nemocnici ležiaceho chorého kaplána prešovského Jána Figula. — Riešenie záležitosti 4. lekárne v Prešove blíž sa ku koncu, mesto prijalo patričný návrh pochvalne v známosť a o nedlho pride táto otázka k pojednávaniu v stoličnom zasadnutí. — *Demete.* Markó, tunajší učiteľ štátnej školy preložený je do Dubrvice. — *Jarovnice.* Ján Ondercsó, národnár, pre rušenie tichosti chrámu, odsúdený je na 50 korún peňažnej pokuty a k tomu pozbavili ho aj školského úradu. K tomuto priviedlo ho len hlúpe a náruživé národ-

niarstvo. — *Ossiko*. Ján Palencsár, tunajší farár zomrel 9. mája. O. v. d. m. P. — *Medzani*. Veľký výbor všeobecného Spolku učiteľského vydržiava tu 23. mája svoje shromaždenie.

Ušiel sekretár socialistickej strany. Z Aradu oznamujú, že sekretár tamojšej sociálnodemokratickej strany Ernest Klopstein, proti ktorému viedli vyšetrovanie pre viaceré osočovania a iné priestupky, ušiel do Švajciarska. Ušlý sekretár, ktorého teraz v marci odobrali za vojaka na tri roky, na nedeľu 5. mája svolal shromaždenie, ktoré ale hlavný kapitán zakázal. Shromaždenie ale vzdor tomu zadržali, ale sekretár sa nedostavil naň. Odkázal po svojej milenke, že je veľmi chorý a že sa nesmie z izby ani pohnuť. V pondelok 6. mája popoludní vyšetrojúci sudca poslal po Klopsteina tajných policajtov a vtedy milenka sekretárova s plačom vyznala, že Klopstein ešte v nedeľu ráno ušiel do Švajcarska. Klopstein asi od poldruha roka bol v Arade, kde stále poburoval robotníkov a takto zapríčinil mnohé štrajky.

Nešťastie na Dunajci. Z Levoče píšú, že z obce Sublechnitz (stol. spišská) štyria gazdovia na člnu sa chceli previezť cez rieku Dunajec, aby prešli do Haliče. Následkom veľkého vetra ale člnok v prostred rieky sa preboril a gazdovia padli do vody. Dvoch ľudí sa podarilo oratovať, druhí dvaja sa ale utopili vo vlnách rieky.

Nemilosrdný mladík. V jednej obci pri francúzskom meste Lyon jeden 22-ročný mladík prinútil svoju mladšiu sestru aby prehltila špendlíky. Celú hrbu špendlíkov dal do pomarančov, mäsa a iných jedál, ktoré muselo úbohé dievča zjesť. Susedia počuli stonať dievča a toto oznámili predstavenému, ktorý s lekárom prišiel na byt dievčafa. Nemilosrdného mladíka zatkli a dievča odviezli do nemocnice, kde jej posiaľ vytiahli zo žalúdka 72 špendlíkov.

Smrteľné nešťastie. 23-ročný kuričský učeň pri štátnych železničiach Ján Kasiar vo Zvolene koncom min. mesiaca šiel navštíviť svojich v B. Štiavnickej býva-júcich. Dňa 1. mája idúc odtiaľ preč, na stanici Garamberzencze zameškal osobný vlak. Pomohol si tak, že vystúpil do jednej prázdnej hamovníckej búdky nákladného vlaku idúceho do Zvolena. Keď sa nákladný vlak približoval ku zvolenskej stanici, Kasiar chcel nepozorovane zoskočiť z vlaku, ale tak nešťastne spadol, že sa dostal pod kolesá vlaku, ktoré ho zadráľovali, takže hneď na mieste zomrel.

Lúpežník — falšovateľom peňazí. Proti Abrahamovi Huszovi, ktorého súdna stolica v Máramarosszigete odsúdila pre lúpežnú vraždu na šibenicu, ešte pred spáchaním tohoto zločinu debrecínska súdna stolica pozdvihla obžalobu pre falšovanie peňazí. Ešte roku 1905. účinkovala v Londýne jedna peniaze falšujúca banda. S falošnými bankovkami počas jarmokov zaplavili členovia bandy celú krajinu, menovite Horniaky. Bandu odhalili a Abrahama Husza zatkli, pozdejšie ale, keď složil 40.000 korún kaucie, pustili ho na slobodu. V decembri lanského roku potom Husz a jeho spoluvinníci spáchali v Petrovej lúpežnú vraždu. Debrecínsky kráľovský fiškálát minulé dni zhotovil obžalobnú listinu, ktorá obsahuje asi sto strán. Zé kedy bude pojednávaná táto záležitosť, ešte sa nevie, lebo ešte i to je pochybné, či na smrť odsúdeného Husza postavia pred súdnu stolicu. Za falšovanie peňazí teda tohoto Abrahama už ani potrestať nemôžu, jestli ho pre vraždu obesia.

Osudné liečenie. V obci Tápé pri Segedíne Michal Gyémánt onezdravel. Jeho pokrevní privolali lekára, ktorý chorému predpisal prachy a síce tak, aby každý deň požil jeden prášok. O šesť dní mal mať Gyémánt svatbu a preto aby sa dotiaľ vyliečil, všetkých šesť práškov razom užil. Keď požil šiesty prášok, mŕtvý klesol na zem.

Nehoda. Z Trenčína píšú, že gazda z obce Nagycserna Ján Ferjenčák s dvoma svojimi priateľmi šiel do Rajca, kde sa trochu podpili a potom na voze sa viezli domov. Na ceste sa ale kone splašili a vrazili s vozom do jedného brala. Ferjenčák si zlomil obe nohy a aj jeho priatelia utrpeli smrteľné úrazy.

Odtrhla sa kompa. Z Vrútok píšú, že v obci Kláčan bola minulé dni svatba, po ktorej svatobníci na kompe sa chceli previezť cez Váh. Prievozník upozornil svatobníkov, že 32 ľudí nemôže naraz previesť, no vzdor tomu všetci vysadli na kompu. V prostred Váhu sa ale kompa odrazu odtrhla a ľudia popadali do vody. Rušnovodičský pomocník Julius Fischer vyslobodil z nebezpečenstva 11 ľudí. Dvaja ľudia sa utopili. Zaviedli vyšetrovanie.

Nešťastne pochodil robotník. Z Kremnice píšú, že v Turčeku v tamojšom mlyne na cer jeden robotník menom Pavel Pittner, keď niesol cer, pri trachtári sa poklízol a spadol doňho. Nešťastný človek sa hrozne dokaličil, tak že všetky rebrá sa mu dolámali. Odviezli ho do nemocnice v Kremnici, kde o pár hodín neskôr aj dokončil.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osahu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Nešťastie v bani. Z mesta Charlstown (Západná Virginia) sdeľujú, že v kamenno-uhelnej bani v Scarborough-ve následkom nepozornosti jedného baníka uďal sa výbuch plynu. Robotníka výbuch usmrtil. Krem neho prišlo o život veľa ľudí a veľmi mnoho baníkov bolo ranených. Počas výbuchu pracovalo v šachtach sto robotníkov. Hovorí sa, že výbuch usmrtil jedenásť ľudí.

Krísa košickej sporiteľne. Košická sporiteľňa minulého dňa bola v nesnáďzach. Zmätok zapríčinil jeden úradník, ktorý v listoch, poslaných z Budapešťa, strašil vkladateľov, že ich vklady sú v nebezpečí. Proti upodozrievajúcemu úradníkovi Ľudvikovi Risákovi aj zaviedli vyšetrovanie, ale Risák ešte pred vypočutím napísal správe sporiteľne list, v ktorom prosil za odpustenie. Nato sporiteľňa odvolala oznámenie, no dôvera oproti nej predsa sa otriasla a ľudia v húfoch vyberali svoje vklady. Hlavnomestské peňažné ústavy daly sporiteľni ku dispozícii 750.000 korún a tak sporiteľňa je vstave zodpovedať svojim povinnostiam. Ostatní vkladatelia už nevyberajú vo veľkom počte svoje do sporiteľne vložené peniaze.

Požiar v Čicagu. Ako z New-Yorku sdeľujú, budovu Lótus-klubu v Čicagu spustošil oheň. Členovia klubu sú výlučne ženské a mužskí len ako hostia môžu vkročiť do jeho miestností. Oheň zbadali cez poludnie, keď v klube ženské raňajkovaly. Na horných poschodiach bolo veľa žien, ktoré pre šíriaci sa oheň nemohly ujsť a preto prinútené boli vyskočiť z okien. Najviac z nich padlo do ochrannej plachty, ktorú držali hasičia, ale niektoré ženské padly vedľa plachty na dlažbu a sa dolámaly. Na prízemí a na prvom poschodí povstala hrozná tlačienica a viac osôb bolo ranených. Dovedna sedem žien prišlo o život a vyše štyridsať bolo nebezpečne ranených. Ako povstal tento oheň, to nenie ešte známo.

HOSPODÁRSTVO.

Domáci zajac.

Pri dohovávaní a držaní domácich zajacov dôležitá vec je krma. Zajace len vtedy sa vyplatí držať, keď viac peňazí dostaneme za jedného a jedného, ako zožratá krma obnáša. Kŕmenie domáceho zajaca predpísať je ťažko, lebo to vždy od domácich okolností závisí. Istotne, že s inšim ho kŕmi zahradník, ako mestský obyvateľ, alebo dedinský hospodár. Ponevác krm vplyv má na zrast zajaca, držme pred očima tieto pravidlá: Prísne treba zadržať čas kŕmenia, ako aj veľkosť porcie. Čím je rozličnejšia (miešaná) krma, tým viacej osoží zajacovi.

Známo je, že domáci zajac nenie priberčivý, ľahko ho nasýtiť so zahradnými a kuchyňskými odpadkami, taktiež má rád trávu, seno, repu, burgyňu, mrkvu, zemiaky, čečinu, ovos, jačmeň, kukuricu, lucernu, ďatelínu, chlieb, grís, otruby a tomu podobné potraviny.

Že cez deň koľko razy treba kŕmiť zajaca, to okolností určia. Aj o tejto veci majú ľudia rozdielnu mienku, lebo daktori znalci odporúčajú, aby sa zajace denne dva razy, iní zase radia, aby sa tri razy kŕmily. Poznomenať však treba, že samice, pokým ich mladé cicajú, taktiež aj odlúčené zajace, až do štvrtého mesiaca žiadajú, aby častejšie dostávaly pokrmu.

Večerná porcia nech je väčšia, ako raňajšia, lebo zajace nočný život vedú. Nikdy nech nedostanú zkažený, potuchnutý, plesnivý, nahnitý a zamrznutý pokrm. Tí, ktorí mliekom kŕmia, nech bedlia o to, aby mlieko za sladka dostalo sa do žalúdka zajaca, lebo zkažené, skysnuté a sadnuté mlieko môže byť príčinou všeliakých chorôb, prečo len prevarené mlieko je pre zajace a len v tom čase, keď nenie v maštali zeleného krmu. Keď ale mlieko behom dvoch hodín nezjedly, tak vylejme ho ošipánym. Pri tom hľadme aj na čistotu; vypláchneme a vyberáme nádoby, pri kŕmení zajacov upotrebené. Len toľko potraviny dajme zajacom, koľko sú vstave naraz užiť, pozostatky odstráňme z maštale. Sú ľudia, ktorí nekŕmia zajace so zelenou krmou, ja ale to hovorím, že len toto je prirodzená krma pre zajacov, bez nej nemôžu byť, treba ju však pozorne dávať. Nech stojí za pravidlo: Seno nesmie chybovať z maštale, aby sme ho ale daromne nemrhali, dávajme ho do takých jasiel, odkiaľ ho zajace len po bylke dostanú a aby neškákaly po ňom, zakryme jasle doskou. Jestli zelenú krmu so senom smiešame, tak ona zajacom nikdy nezaškodí.

Kto dohováva zajace vo väčšom počte, ten len tak bude mať z toho užitek, keď upotrebí čím lacnejšiu potravu. Takáto je kuchyňské a zahradných zelenín odpadky, ktoré za friška a za čista sú zajacom na užitek. Zelená krma nech nikdy nenie špinavá, zaprášená a zablatená. Čo sa týče kuchyňských odpadkov, neslobodno miešať medzi ne mäsité veci. Primladá lucerna a ďateliná škodí zajacom, od nej zdujú sa. Kapustné a kelové listy len zriedka nech dostávajú; ďatelinu len vtedy, keď odkvitne; repu a burgyňu za čista, teda bez blata a špiny.

Zimný krm zajacov je: seno, ovos, jačmeň, varené zemiaky a krájaná burgyňa. Na jar škodí zajacom, keď ich zo suchej potraviny zaraz na zelenú krmu prinútiť.

Dotyčno napájania zajacov sú tiež rozličné mienky, aké sú totiž zvieratá. Daktory zajac zaraz pije podanú mu vodu, iní zase len v istom čase a preto, kto dáva vodu zajacom, nech postaví nádobu do kúta, kde ju zajace najdu. Nech je voda čerstvá, ale nie veľmi chladná. Niektorému zajacovi škodí, keď pije vodu na zelenú krmu, druhému nie. Všetko závisí od zvyku.

Zaoberáme sa s týmto predmetom preto, aby sme dali radu tým hospodárom, ktorí držia domáce zajace.

Nahovám a prosím všetkých hospodárov, nech dohovávajú tieto zvieratá v čím väčšom počte, lebo nielen že utržia za to peniaze, ale aj dorobia lacného mäsa, čo je tiež veľký chosť, zvlášte v dnešnom čase, keď je iné mäso tak drahé. *Gazda*

DOPISY.

Stankováňy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

S úprimnou ľútosťou dávam na vedomie ct. čitateľom «Kresťana» a všetkým známym, že naša obec utrpela nedávno veľmi veľkú ztratu. Pred 17. rokami vymenovaný bol ku nám horlivý, v každom ohľade príkladný a účinný pán za duchovného. Behom tohoto času, v tých najťažších okolnostiach nevýslovne mnoho dobrého vykonal za našu obec. Účinkovanie tohoto horlivca len na krátko pokúsím sa opísať.

Keď náš pán duchovný pred 17. rokami ku nám prišiel, naša obec nachodila sa ozaj vo veľkom bahne mravnom, majetok jej stál tolko ako nič. Teraz po 17-ročnom účinkovaní nášho duchovného, kto vidí náš svet, obecné vnútorné usporiadanie a obecný majetok, ťažko uverí, že by to bola tá stará obec. Občania, ktorí ako pltníci majú najviacej príležitosti ku požívaniu liehových nápojov, mimo niekoľko tvrdošijných mládencov, nepijú žiadneho trúniku, všetko je v spolku striezlivosti, do úradu ani neprijmu takého, čo by tam nebol. Tu potom vidno aj zdravú mládež.

Čo sa týka hmotného pozdvihnutia sa obce pod týmto časom, to je v každom ohľade veľká zriedkavosť. Pred rokmi založený potravný a úverkový spolok sa z roka na rok zmáha a donáša občanom veľkého osohu. Žid, ktorý tu predtým v krátkom čase zbohatnul, nemohol konkurrovať s našim spolkom a predal krému obci. Občania nedali na to ani haliera, z čistého osohu a zo zvyšku vyplatila sa za sedem rokov. Hodnota tejto krémy obnáša asi 25 tisíc korún.

S pomocou uh. kráľ. ärárskeho panstva vystavený je od základu nový rim. katolícky kostol, do ktorého zaopatrilo sa veľmi skvostne vnútorné zariadenie cestou verejnej sbierky krajinskej. Na tento vznešený cieľ vynaložilo sa 50 tisíc korún. Konečne kúpila naša obec v susedstve ležiaci starozemanský majetok za 38 tisíc korún. S porozumením občanov zráža sa ku tomuto požičaný kapitál z čistého osohu krémy a z dôchodku samého majetku.

Dlho by to vôbec trvalo, keby som všetko to chcel opísať, čo prevelebný pán duchovný náš za našu obec vykonal. Z povďačnosti a úcty, s akou sa všetci ku nemu chováme, treba mi konečne na vedomie dať, že tento príkladný a horlivý duchovný, tento bezzistný priateľ nášho ľudu je dôstojný pán Martin Pazúrik, ktorý ku našej najväčšej žalosti, po veľmi prospešnom účinkovaní svojom u nás na svoju žiadosť ako dekan a farár preložený je do Liskovej v liptovskej stolici. I ako my srdečne oplakávame nášho duchovného, tak blahoželáme tým farníkom, ktorý jeho slová a rady slýchať a nasledovať budú. Boh požehnaj kroky jeho! *Ctiteľ.*

Sóskút (stol. stolnobeľohradská.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Od veľa rokov som už riadnym čitateľom nášho «Kresťana», preto tu idem v krátkosti opísať tú slávnosť, ktorá sa pred dlhším časom odbavovala u nás. Predovšetkým mi treba poznamenať, že u nás v Sóskúte sú veľmi poriadni katolíci, ako páni, tak aj ľud robotnícky. My si ctíme nášho pána farára a kostol neobchádzame, ako to kdeinde robia. Že u nás ľud drží na svoju vieru, vidieť to aj z toho, že tu páni remeselníci a aj naši kresťanskí socialisti, dali spraviť dve krásne zástavy do kostola. Remeselnícka zástava je ľaliovej farvy s dvoma krásnymi obrazmi. Na jednej strane je obraz najsvätejšej Trojice a na druhej obraz svätej Rodiny. Túto zástavu zadovážili sme si od kresťanskej firmy Rétaý a Benedek v Budapešti za 430 korún. My sme veľmi spokojní s touto zástavou, preto aj túto kresťanskú firmu čo najvreľšie odporúčame všetkým, čo si k ozdobeniu Božieho chrámu potrebné predmety chcú zadovážiť. Posviacka tejto zástavy odbavovala sa dňa 25. marca v prítomnosti všetkých občanov našich a aj veľa ľudu zo susedstva. Obľúbený pán farár náš Karol Kálmán držal pri posviacke takú zaujímavú reč, že ňou všetci prítomní hlboko boli dojatí. Nenie aj pre každého človeka na tomto svete nič blaženejšieho, ako život náboženský. Vrúčne vdaky vyslovujeme preto prevelebnému pánu farárovi, veľkodušnej krstnej matke našej zástavy a všetkým ostatným, čo svojou prítomnosťou prispeli ku pozdvihnutiu tejto slávnosti. Dopraj im Boh milosti, aby ešte veľa takýchto slávností usporiadali ku sláve Božej. *A. P.*

Király-Lubella.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Nežiadam snáď mnoho, keď sa s týmto úctive o to uchádzam, aby ste môj krátky dopis uverejniť ráčil v našom «Kresťane».

My patríme pod faru sväto-alžbetskú, kde prináležia ako filiálky Kelecsény, Király-Lubella, Nemes-Lu-

bella, Dúbrava, Fiacsicz, Guothfalu, skoro 3000 duší rímsko-katolíkov a do 800 evanjelikov. My katolíci máme dobrého duchovného, ktorý sa v každom ohľade stará o nás. Je to prevelebný pán František Urvay. Na šiesty rok je u nás farárom. Účinkovanie jeho, ako horlivého duchovného, zretedne to oznamuje, že nám už dvakrát dal držať sv. missie kroz velebných pp. redemptoristov. Na týchto pobožnosťach zúčastnili sa nielen všetci naši občania, lež aj mnohí cudzí. Obľúbený pán farár náš s celou dušou túži za česť a slávu Božiu, je nám on ustavičným missionárom. Ľud náš oddaný bol predtým liehovým nápojom, pil vôbec pálenku, včul už od tohoto odviká, následkom čoho zdvíha sa tak mravne ako i hmotne. Poneváž sme málo poľa mali, pán farár s povolením najvyššej vrchnosti predal nám v Dúbrave sa nachodiaci farský majetok, ako aj role v Király-Lubelli. Teraz na tom pracuje, aby sme si dva väčšie majetky kúpiť mohli. Pomáha nám vždy a vo všetkom, preto ho aj pri každej príležitosti nasledujeme, lebo vieme, že nám len dobre chce.

Pri minulých voľbách sme takrečeno všetci len za našim pánom farárom išli a len jemu, jeho horlivosti a pracovitosti, jeho všeobecnej obľúbenosti môže sa naše víťazstvo pripísať. Nech ho Boh živí cez mnohé letá.

Občan.

Pucov.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Jakýsik Ivan Chočov v 13. čísle «Ľudových Novín» ma k svedoctvu volá, že pán Rakovszky sa v Podzámku vyslovil: «že jeho pani, bárs je veľmi nábožná, odkedy je Hlinka farárom v Ružomberku, kostolu vyhubyje». Nuž docela nepamätám, žeby som to bol počul. Ale aj ináč je to nezmysel, veď pán Rakovszky je farníkom ludrovským a žeby jeho skutočne nábožná pani nebola chodila do Ludrovej do kostola preto, že Hlinka je farárom v Ružomberku, to je ozaj k nepochopeniu. To Ivan Chočov musel lebo zle počuť, alebo má prikrátku pamäť. Jestli by to ale skutočne tak bolo bývalo povedané, jako to on tyrdí, tak rozhodne tajím, žeby som to bol úsmevom, ba i potleskom schvaľoval a pohárikom štrngat som i beztak nezvykol.

Jozef Tomkulják, farár pucovský.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Smutnému roku hospodárskemu ideme v ústrety v našej hornej stolici šarišskej. Zem pred zimou nezamrzla a keď napadly na ňu veľké sňahy, vyparily sa nám všetky oziminy. Následkom toho prinútení sme boli povyorávať naše oziminy, pšenicu sme zčiasťky ne-

chali, nevieme ale či bude z nej voľačo, bo jarné zimné vetry a mrazy mnoho z nej vyduly a vŕfahaly a teraz naraz nastala veľká horúčnosť a tichého dažda nemôžeme sa dočkať, čo i jarinám veľmi škodí. Ďatelina (trebina) a lucerna tiež mnoho trpely pre zimu a kde obstály, sú slabé a riedke, miestami museli ľudia aj tieto vyorať.

Ľud začína núdzu trpeť, obilie, čo mu malo na výživu do nového ostať, posiaľ na miesto vyoraného a včul ku výžive kupuje hotové, ktorého cena razom až veľmi vysoko poskočila.

Že medzi ľudom našim ozaj bieda panuje, to sme videli aj na ostatnom jarmoku prešovskom. Ľudia málo kupovali, každý sa obejde ako môže.

Však ale Pán Boh je dobrý a vynahradí nám na jarinách, čo sme škodu utrpeli na ozimínach. Bože pomáhaj nám!

Šarišan.

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Dobrý katolík vždy sa teší tomu, keď môže preukázať oddanosť k cirkvi, ku ktorej patrí a môže uctiť svojho duchovného pastiera. Tak to bolo aj s nami Prievidzanmi, keď sme vítali v meste našom osvieteného pána biskupa Vuka Radnaya. Za viacej dní sme sa chystali k tomu, aby deň 10. mája jak p. biskupovi tak aj nám milým a pamätným bol. Napred sme postavili tri brány zo zelenej chvoje, ktoré byly zástavami ozdobené, a síce jednu na Bánskej, druhú na konci Dlhej ulice a tretiu blízko farského kostola. Na mnohých domoch vialy zástavy. V ústrety pána biskupa šli pán Brestyenzky, krajinský vyslanec, úradní páni, predstavení mesta, zástup mešťanov a banderium. V chotári pán notár Lacko Rényi vítal pána biskupa s veľmi dojímavou rečou, na ktorú osvietený pán biskup veľmi priateľsky odpovedal. Odtiaľto fahal pochod do mesta. Blízko kostola stáli hasiči a čakaly v rade školské deti. Po odbavenej modlitbe v kostole šiel pán biskup na faru, kde ho školské deti vítaly rečami a kde prijal deputácie. Mal som šťastie prehovoriť s týmto milým a dobrotivým pánom biskupom a so žiaľom som si pomyslel na tých nevďačníkov, ktorí aj jemu nesvedomite ubližujú v ich národnarských plátkoch. Jako je to dobre, že u nás niet národnarských čvachov! A zas som si myslel, ako by prali kamene do toho šfachetného muža na Lúčkach, v Zohore, v Ružomberku, alebo v peziňskom okrese. Len ináč cíti krestanský ľudák, ako socialdemokrata-národnar!

Večer holo mesto osvetlené a na rynku hrala muzika. Osvetlenie aj pán biskup obzrel s celým jeho sprievodom. Birmovka bola v kostole u piaristov a zúčastnilo sa v nej 1400 veriacich, lebo poprichodili aj zo susedných osád tí, ktorí odídu po svete na letné poľné roboty.

Daj Bože, aby obirmovaní stali sa pevnými stĺpmi cirkve katolíckej a aby Pán Boh dlho a dlho živil v úplnom zdraví nášho láskavého biskupa osvieteného pána Vuka Radnay-a!
Katolík.

Biskupská konferencia.

Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary na deň 7. mája poznovol svolal ku konferencii sbor biskupov Uhorska.

Ku tejto konferencii prišli kardinál a arcibiskup jagerský Jozef Samassa, arcibiskup kaľočský Julius Városov, biskupi: Tibor Boromisza satmársky, barón Karol Hornig vesprímsky, Vilhelm István szombathelyský, gróf Gustáv Majláth sedmohradský, Ottokar Prohászka stolnobelohradský, Alexander Párvy spišský, Vuk Radnay baňsko-bystrický, gróf Mikuláš Széchenyi rábsky; grécko-katolícky arcibiskup balázsfalský Viktor Mihály, grécko-katolícki biskupi: Vazul Hosszú lugošský, Demeter Radu veľkováradský Ján Szabó gyulafehérvársky a Ján Vály prešovský.

Predmetom porady bola otázka kongruy katolíckeho duchovenstva. Sbor biskupský ustálil zásady, dľa ktorých otázka sriadenia kongruy katolíckeho duchovenstva konečne má byť rozriešená.

K našemu vyobrazeniu.

Šah ríše perzskej nedávno zomrel a na jeho miesto vyvolili si Peržania nového šaha, ktorého obraz donášame v prítomnom čísle. Ak veľmi obľubujú národy na Východe šperky a nadovšetko mocnárov svojich obdivovať v nevidale skvostnej pompe, to ukazuje nám tento obraz. Tie drahé kamene, diamanty a perly, ktoré ozdobujú len čiapku perského šaha, hodné sú ako pravé hrozitánske summy peňazí,

Rozmary a žarty.

Keď budem mať.

— Kedy mi zaplatíte priateľko môj tých niekoľko zlatých?

— Keď budem mať.

— Jaj, jaj, či je to smiešny termín: «keď budem mať».

— Smiešnejší ste ešte vy Icík, keď to žiadate, aby vám vtedy platil, keď *nemám*.

Dobre vie.

A.: Či veriš, že pálené prifahuje elektriku?

B.: To ja dobre viem, lebo kedykoľvek prídem z krémy domov, hneď je hromobitie.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Spisy redakcii zaslané.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych ctiteľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironcsák, titulárny kanonik, dekan, škôldozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi ctiteľmi mariánskymi; ukazujúc im cestu, po akej majú kráčať, ako verní katolíci, verné dietky cirkve rim. katolíckej; vedúc ich svojimi článkami cestou z Nazaretu až na Golgotu; udržujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obete sv. omše, k prevelebnej Sviatosti Oltárnej, k Matke nebeskej atď. Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božského Srdca Ježiša Krista», «Braterstvu presvätého Ruženca», «Živého Ruženca», «Braterstva sv. Škapuliara» a údom inších braterstiev. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Jablonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm.) Wesselényi-u.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Kríža. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jabloniec). Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jabloniec. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Májový venec, čili nábožné rozjímanie ružencových tajomstiev, ktoré pre májovú pobožnosť ku cti Blahoslavennej Panny Marie uvil Fr. V. Sasinek, jubilárny kňaz biskupstva baňsko-bystrického. Vydal Fr. Richard Oswald, správca fary, censor diecesanský. V Ružom-

berku. — Tlačou kníhtlačiarne Karola Salvu 1907. — Cena s poštou 1 kor.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boli veľmi potrebné, vydalo knihkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna učastinárska spoločnosť.) Cena je ľavá. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Zivot Ježiša Krista, Božského Spasiteľa nášeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. A. G. B. Otázočný slovník je veľmi dobrý. Ku naučeniu reči potrebný je ale nie slovník, lež mluvnica a takú možno dostať v bársktorom knihkupectve.

P. Dopisovateľ. Bazin. Pýtate sa vo vašom liste: či je to pravda, že na 1. mája 100.000 utlačených robotníkov súčasnilo sa pri demonštrujúcom pochode v Budapešti. Červení socialdemokrati mali pochod na 1-ho mája v hlavnom meste. Že ich pri tom bolo 100.000 je priam taká pravda, ako že socialdemokratický «Týždeník» má 100.000 predplatiteľov a ako že «Ludové Noviny» sú aj katolícke.

P. Dopisovateľ. P. Všetko sme uverejnili čo bolo

u nás. Láskavej pozornosti odporúčame «Rozpomienky» pána suseda, čo sa v týchto horúčosťach chystá do chládku.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 14. mája.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 20'30—21'40, peštianska K 20'10—21'20, stolno-belehradská Kor. 20'10—21'00, banátska K 19'80—20'80. — *Raž*: K 15'55—16'00. — *Jačmeň*: na krm K 14'45—14'95. — *Ovos*: prvotriedny 16'40—16'90, druhotriedny 16'30—16'55. — *Kukurica*: K 12'45—12'65. *Repica*: K ————. — *Proso*: K 10'00—10'50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	32'40	31'40	30'40	29'00	28'00	27'20	26'60
			č.	7	7 ¹ / ₂	8	
			K	24'80	22'80	16'40	

Drobné otruby: K 13'40, hrubé K 13'80.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 92'00 do 120'00 za 120 kilogr.; datelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'00—4'40, žlté K 4'60—5'00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 17'00—18'00, tarkavá K 17'00—18'00. — *Hrach* lúpaný: K 24'00 do 42'—. — *Šošovica*, veľká čistá: K 74'00—82'00. — *Koňopné semä*: K 25'75—27'00. — *Lanové semä*: prima K ————. — *Rasca* (kmin): 85'00—87'—. — *Mak*: K 84'00—86'—. — *Ladník*: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 75'00 do 75'50, kockový K 77'00—77'50, žltý K 75'00—75'50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 40'00, fiumánsky White-Star (***) K 33'00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26'00—26'50, bosenský K 46'00 do 46'50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 28'25—29'25, srbské (100 kusové) K 28'50—29'50.

Sviňská masť: budapeštianska K 153'00—154'00.

Slanina: vidiecka K 000'00—000'00, mestská 4 kusová K 130'00—131'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 153'00 do 153'25. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 44'00—44'50.

Vajcia: prima uhorské K 65—67, podlejšie K 65 do 66 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 3'40—3'80, k vareniu K 2'20—2'40, syr 40—45 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1'20 do 1'30 za kilogramm; kurence k smaženiu K 2'50—3'00, kurence k pečeniu K 3'50—3'80, sliepky na polievku K 3'80—4'50 za jeden pár.

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej lieči Ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

*Pozrite moje tľsté lica, lica -
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa nasadala:
„Kathreinerova Kneipp-sladová
káva“ živila!*

Opravdová je
len v originálnych
balíčkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemišania!
**Kathreinerova Kneipp
sladová káva**
sa jedine dokázala
zanajlepší dôdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
činí krv.

Deti
sa majú len na
Kathreinerovú
navykať.

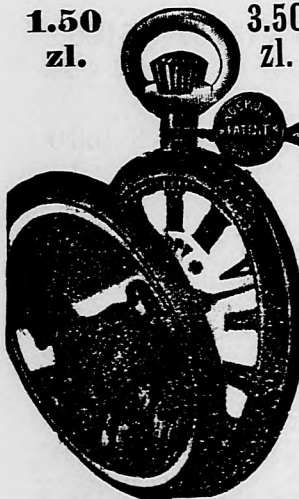

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

	zl.
Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.-
Strieborné Roskopf hodinky	3.-
S dvojou pokryvkou	5.-
S 3. striebornou pokryvkou	5.-
hodinky	5.-
Tenké ocelové hodinky	3.-
Americké zlatodubl. hodinky	5.50
Pôvodné Roskopf patenthod.	3.50
Pôvodné „Omega“	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.-
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.-
14 karat. zlatý prstienok	2.-
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.-
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchynské hodiny	1.20
Budič hodiny	1.20
Budič v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vážové, ho zvana s býucim strojom.	2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátia sa
peňaze. Rozposielanie s pošto-
vou dobiereku.

Mikša Böhnel
hodinár

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.

Biele mäkké,
jak páper 18
kor. - 24 kor.

Biele ako snáh
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobiereku franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vynnim-
kou dovolenéjestli sa poštové
útraty vynahradia. - Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Oznamy príjima
administrácia

„Krest'ana“
BUDAPEŠŤ,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Povodné „Železničarske-Roskopf“

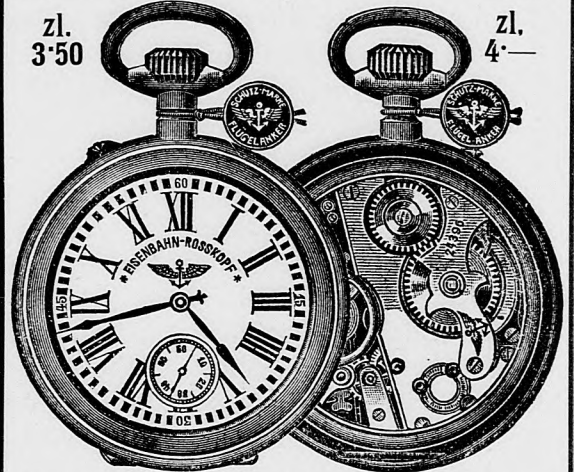
Len
s tou
ochrannou

povodné
to
znamkou

zl.
3.50

zl.
4.-

Meje povodné „Železničarske-Roskopf“ anker-remont. hodinky majú 32 hodinový, sklom pokrytý anker stroj, bežiaci v rubintoch, email prachopevne zatvoreny plátok šislic, povodnú nikelzakryvku k otvoreniu šarnirvečkom, patent stroj k natiahnutiu s preskočením hodinkovej struny, kroz čo vytvorené je pretiahnutie. Každé hodinky majú kompas regulator a držia sa časa v bár akom povetří na minutu. C. k. štátnym železnicam doposlano už vyše 10.000 kusov k najväčšej spokojnosti.

Bez sekundových ručiek kus za 7 kor. - So sekundovými ručkami kus za 8 kor. - Písebná záruka na tri roky. - Rozposielanie s poštovou dobiereku za nezodpovedné vrátia sa peňaze.

MAX BÖHNEL

Súdohny prisahaný šacovník a odborný znalec.

Wien, IV., Margarethenstrasse 27.

Žiadajta si cenník s 2000 obrázkami franko a zdarma.

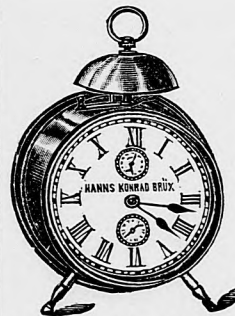
Pánu Max Böhnel, Wien, IV. Uctíve sdeljeme vám ze sme s doposlými hodinkami veľmi spokojní, chodia viborne.

S ucton

Ed. Zurek, hlavný revisor c. k. štát. železnic, Triest.
(Varuje sa padelania.)

Subežné budič hodiny.

amerikansky system, v každom položení dobre chodi, dobrej jakovosti, za presne dobré chodenie záruka 3 rokov, kus K 2.90; 3 kusy K 8, so svetiacim v noci číselníkom K 3.30; 2 kusy K 9. Riziko vytvorené! Premena dovolena, alebo vrátia sa peňaze! Rozposiela s poštovou dobiereku alebo pri poprednom doposlani peňazi Ján Konrad Brűx č 1192. (Cechy).

Velky cenník s 3000 obrázkami tovaru zo zlata a striebra na žiadost franko a zdarma.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podívne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká fľaška pre „rodinu“ 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké fľašky pre „rodinu“ posielajú sa franko.